93066 ـ ذكر مشروع در هنگام افطار

سوال

حكم دعا بر اساس احاديثى كه گفته‌اند ضعيف است چيست؟ احاديثى مانند:

١ـ هنگام افطار: اللهم لك صمت وعلى رزقك أفطرت.

٢ـ أشهد أن لا إله إلا الله أستغفر الله أسألك الجنة وأعوذ بك من النار.

آيا اين دعاها مشروع است؟ جايز است يا خير؟ مكروه است؟ صحيح نيست يا حرام است؟

پاسخ مفصل

الحمدلله.

دعاى هنگام افطار كه ذكر نموديد در حديث ضعيفى وارد شده كه ابوداود (٢٣٥٨) از مُعاذ بن زُهره روايت نموده كه پيامبر ـ صلى الله عليه وسلم ـ هنگام افطار مى‌گفت: اللَّهُمَّ لَكَ صُمْتُ وَعَلَى رِزْقِكَ أَفْطَرْتُ.

اما آنچه ابوداود (٢٣٥٧) از ابن عمر ـ رضى الله عنهما ـ روايت نموده ما را از روايت نخست بى‌نياز مى‌كند، چنانكه مى‌گويد: پيامبر ـ صلى الله عليه وسلم ـ هرگاه افطار مى‌كرد مى‌فرمود: ذَهَبَ الظَّمَأُ وَابْتَلَّتْ الْعُرُوقُ وَثَبَتَ الأَجْرُ إِنْ شَاءَ اللَّهُ (تشنگى رفت و رگ‌ها تر شد و ان شاءالله پاداش آن تثبيت شد) اين حديث را آلبانى در صحيح ابوداود، حسن دانسته است.

ثانيا:

براى روزه‌دار مستحب است كه در اثناى روزه و هنگام افطار دعا كند، چرا كه امام احمد (٨٠٣٠) از ابوهريره ـ رضى الله عنه ـ روايت كرده كه گفت: گفتيم اى پيامبر خدا، ما هرگاه تو را مى‌بينيم دلّهايمان نرم مى‌شود و از اهل آخرت مى‌شويم و هرگاه از شما جدا مى‌شويم دنيا ما را جلب خود مى‌كند و زنان و كودكان را مى‌بوييم. فرمود: اگر در همه حال مانند حالى بوديد كه نزد من داريد، بى‌شک ملائكه با شما مصافحه مى‌كردند و در خانه‌هايتان به ديدار شما مى‌آمدند، و اگر گناه نمى‌كرديد بى‌شک الله گروهى را مى‌آورد كه گناه كنند تا آنان بيامرزد گفت: گفتيم اى رسول الله، درباره‌ى بهشت به ما بگو كه بناى آن چيست؟ فرمود: خشتى از طلا و خشتى از نقره و ملاطش مشک بسيار خوشبو، و سنگريزه‌اش مرواريد و ياقوت و خاكش زعفران. آنكه واردش شود خوشى مى‌بيند و بدبختى را نخواهد چشيد و جاودانه مى‌شود و نمى‌ميرد. لباسش كهنه نمى‌شود و جوانى‌اش از بين نمى‌رود. سه كس دعايشان رد نمى‌شود: امام عادل و روزه‌دار تا آنكه افطار كند و دعاى مظلوم كه بر ابرها حمل مى‌شود و درهاى آسمان برايش گشوده مى‌شود و پروردگار عزوجل مى‌فرمايد: قسم به عزتم تو را يارى

می‌دهم اگرچه پس از مدت زمانی این حدیث را شعیب الأرناؤوط در تحقیق مسند احمد صحیح دانسته است.

ترمذی (۲۵۲۵) این حدیث را با لفظ و روزه‌دار هنگامی که افطار می‌کند روایت کرده و آلبانی در صحیح سنن ترمذی آن را صحیح دانسته است.

بنابراین می‌توانی هنگام افطار از خداوند بهشت را بخواهی و از آتش به او پناه ببری و استغفار گویی و هر دعای مشروع دیگری را بگویی. اما دعایی را با صیغه‌ی أشهد أن لا إله إلا الله أستغفر الله أسألك الجنة وأعوذ بك من النار نیافتیم.

و الله اعلم